

Marzena Marcinek

marzena.marcinek@pk.edu.pl

Aneta Kowalska

aneta.kowalska@pk.edu.pl

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

Udostępnianie danych badawczych i co bibliotekarzowi do tego

Tematyka otwartych danych badawczych pojawiała się w EBIB-e wielokrotnie. Już w 2012 r. Bożena Bednarek-Michalska zwracała uwagę na konieczność zainteresowania się tym tematem przez polskich bibliotekarzy¹. Numer 177 „Biuletynu EBIB” z 2017 r. w całości był poświęcony surowym danym badawczym². W 2018 r. Małgorzata Roźniakowska-Kłosińska pisała o roli danych badawczych w pracy naukowca³. W „Aktualnościach” na bieżąco informujemy Państwa o ważnych dokumentach, projektach i szkoleniach. W bieżącym numerze „Biuletynu EBIB” skupiliśmy się na działaniach bibliotekarzy, które zmierzają do zapewnienia twórcom wszechstronnej pomocy w sporządzaniu planów zarządzania danymi badawczymi, wyborze stosownych miejsc w sieci umożliwiających gromadzenie i udostępnianie danych – repozytoriów lub czasopism poświęconych prezentacji danych oraz rozpowszechnianiu informacji o nich w świecie naukowym. Prezentujemy także nową infrastrukturę powstałą w efekcie realizacji międzyuczelnianych i krajowych projektów.

Na polskim gruncie największe doświadczenie w opracowaniu i udostępnianiu danych badawczych mają biblioteki medyczne. Pierwszy artykuł tematyczny przedstawia informacje o Polskiej Platformie Medycznej (PPM) – nowym portalu zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym. Współtworzony przez siedem polskich bibliotek medycznych portal jest doskonałym przykładem efektywnej współpracy służącej m.in. upowszechnianiu otwartych danych badawczych. W czasach sporów i podziałów społecznych oraz alienacji spowodowanej nie tylko pandemią, „ku pokrzepieniu serc” gorąco polecamy ten artykuł, bo pokazuje, że dobrze zaplanowane, profesjonalne, podejmowane wspólnie działania są możliwe i prowadzą do realnych sukcesów. Aż chciałoby się powiedzieć: Brawo, bibliotekarze!

Za sprawą ubiegłorocznej decyzji Narodowego Centrum Nauki, które od aplikujących o granty wymaga przedstawienia planów zarządzania danymi badawczymi (PZD), a po pomoc kieruje ich do bibliotek akademickich, opracowanie takich planów znalazło się w centrum zainteresowania wielu bibliotekarzy. Dlatego polecamy trzy teksty na ten temat. Napisali je bibliotekarze znani w środowisku z zaangażowania i pasji: Magdalena Szuflika-Żurawska z Piotrem Krajewskim z Politechniki

¹ BEDNAREK-MICHALSKA, B. Repozytoria surowych danych – dlaczego biblioteki powinny je znać? *Biuletyn EBIB* [online]. 2012, nr 8 (135). [Dostęp 14.11.2020]. ISSN 1507-7187. Dostępny w:

<http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/500/503>.

² *Biuletyn EBIB* [online]. 2017, nr 177, Surowe dane badawcze. [Dostęp 14.11.2020]. ISSN 1507-7187. Dostępny w:

<http://ebibojs.pl/index.php/ebib/issue/view/12>.

³ ROŹNIAKOWSKA-KŁOSIŃSKA, M. Otwarte dane badawcze w warsztacie pracy naukowca. *Biuletyn EBIB* [online]. 2018, nr 6 (183). [Dostęp 14.11.2020]. ISSN 1507-7187. Dostępny w:

<http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/38/39>.

Gdańskiej, uczestnicy projektu MOST na Politechnice Gdańskiej, którzy przeszkolili w zakresie tworzenia PZD setki bibliotekarzy i naukowców, nasza redakcyjna koleżanka Bożena Bednarek-Michalska – guru otwierania nauki w Polsce i Leszek Szafranski z Biblioteki Jagiellońskiej – współtwórca Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autorzy dzielą się swoim doświadczeniem w organizacji udostępniania i upowszechnianiu wiedzy o otwartych danych badawczych w świecie nauki.

Udostępnianie danych badawczych natychmiast przywodzi na myśl repozytoria danych. Warto jednak uświadamiać naukowcom istnienie ukazujących się regularnie czasopism, które są nastawione głównie lub wyłącznie na publikowanie danych. Zamieszczane w nich artykuły prezentujące dane są recenzowane, a czasopisma punktowane, co podnosi widoczność i cytowalność danych. Pierwsze takie czasopismo powstało w ubiegłym wieku, ale ich rozkwit obserwujemy w ostatnich latach. Autorki z Politechniki Krakowskiej inicjują tę tematykę na łamach „Biuletynu EBIB”, a my zamierzamy do niej powracać.

Rozpoczęliśmy od zrealizowanego projektu nowej platformy wymiany wiedzy medycznej, a kończymy opisem założeń projektu dziedzinowych repozytoriów danych badawczych, którego pierwszym widocznym efektem jest otwarte repozytorium RepOD.

Nie, to jeszcze nie koniec. Na deser zostawiliśmy dla Państwa artykuł pt. *Duże dane z małych bibliotek* naszego nowego redakcyjnego kolegi Henryka Hollendra, którego na łamach „Biuletynu EBIB” gościliśmy wielokrotnie. W przyszłym roku planujemy pod jego redakcją numer poświęcony otwartym danym w ujęciu znacznie szerszym – mamy na myśli gromadzenie i udostępnianie różnego rodzaju danych oraz zaangażowanie bibliotek różnych typów w ich rozpowszechnianie. Prosimy zatem o potraktowanie ostatnich trzech artykułów jako wstępu do tego, co, mamy nadzieję, czeka nas w dwusetnym numerze „Biuletynu EBIB”.

Poza głównym nurtem tematycznym numeru polecamy Państwa uwadze opublikowany na pierwszym miejscu artykuł stanowiący zachętę do łatwego i przyjemnego kupowania zagranicznych książek w działającej od ponad 20 lat księgarni Kraina Książek, która zajmuje się dostarczaniem zagranicznych książek do polskich bibliotek, instytucji i klientów prywatnych. Natomiast w dziale *Sprawozdania* znajdą Państwo relację z konferencji bibliotek muzealnych, które gościły w „Biuletynie EBIB” wiosną tego roku.

Życzymy ciekawej lektury!